

Den 11. juni 2003 foretog jeg og tre af embedets øvrige medarbejdere i tilslutning til inspektionen af Arresthuset i Holbæk inspektion af detentionen i Holbæk. Jeg foretog samtidig en inspektion af politistationens venterum.

Denne rapport har i en foreløbig udgave været sendt til Politimesteren i Holbæk og Justitsministeriet med henblik på at myndighederne kunne fremkomme med eventuelle bemærkninger vedrørende de faktiske forhold som beskrevet i rapporten. Politimesteren er i brev af 2. juli 2003 kommet med enkelte bemærkninger til den foreløbige rapport som er indarbejdet i denne rapport. Justitsministeriet har ikke fremsendt bemærkninger.

1. Retningslinjer mv. for indretning af venterum

Den 6. november 2002 besvarede Rigspolitechefen mit spørgsmål om hvorvidt der findes regler om indretning af venterum i politiets lokalemasse (jf. den generelle sag om dette spørgsmål (Rigspolitechefens j.nr. 2002-010-183; mit j.nr. 2002-3097-618)). Rigspolitechefen henviste som svar til Justitsministeriets vejledning om indretning af nye politibygninger (august 1992).

I vejledningen er der fastsat retningslinjer (også) for indretning af venterum. I forordet til vejledningen er (bl.a.) anført følgende om vejledningens anvendelsesområde og retningslinjernes karakter:

”Justitsministeriet finder det væsentligt at fremhæve retningsliniernes vejledende karakter, herunder at vejledningen alene tager sigte på egentligt nybyggeri. Justitsministeriet finder dog, at de principper, der kommer til udtryk, også efter omstændighederne vil kunne finde anvendelse i forbindelse med ombygningsarbejder i politiets eksisterende lokalemasse.”

Vejledningen indeholder følgende retningslinjer om indretning af venterum mv.:

”Venterum for anholdte.

Rummene, der anvendes til kortvarigt ophold, grupperes om et fælles forrum af en rimelig størrelse. Fra forrummet skal være adgang til et toilet.

Et venterum skal have en minimumsbredde på 2 meter og et minimumsareal på 6 m². Dagslysadgang er ikke påkrævet, men i givet fald skal vinduerne være sikrede i klasse B 3.

Bygningsdele:

Vægge og lofter:

- skal være glatte, brudsikre og uden fremspring og fuger
- skal være brudsikre
- skal have en luftlydisolation på minimum R_w 53 dB.

Døre:

- skal, ligesom dørkarmen, være i brudsikkert materiale og skal fastgøres meget solidt
- skal være udadgående, også fra forrum
- beslås kun på ydersiden med greb, cylinder og 2 stk. svære skudrigler
- forsynes med dørspion/inspektionslem.

Gulvbelægning:

- skal være linoleum eller vinyl uden samlinger
- evt. fodlister må ikke kunne demonteres uden værktøj.

Installationer:

Varmeanlæg:

- såfremt rummene kræver særskilt opvarmning, skal dette ske i form af gulvvarme eller luftvarme, således at synlige installationer undgås.

Ventilation:

- 8 x luftskifte/time.

El-anlæg:

- afbryderne for rumbelysning skal være 2-polede og anbragt uden for rummene.

Den ene pol skal tænde en rød lampe anbragt på gangen uden for afsnittet. Lampen skal fungere som erindringslampe og markere at et eller flere rum er i brug.

Svagstrømsanlæg:

- samtale/lytleanlæg med specialudført kaldetryk (berøringskontakt) indbygget i væg
- røgmelder indbygget i udsugningsarmatur
- i loftet indbygges specialarmaturer for belysning, samtaleanlæg, indblæsning og udsugning. Minimum indbygningshøjde: 35 cm.

Fast inventar:

- i hvert rum monteres en solid bæk i rummets bredde med fast forstykke til gulv.”

Vejledningen har ikke direkte betydning for min inspektion af venterum på politistationer der er opført/ombygget før vejledningen blev udsendt i 1992, men visse af de principper der ligger til grund for vejledningens retningslinjer, har betydning for vurderingen af om forholdene i venterummene er acceptable. Dette gælder f.eks. principperne for retningslinjerne vedrørende anvendelsen af (visse) bygningsdele.

Europarådets komité til forebyggelse af tortur (torturkomitéen) aflagde besøg i Danmark fra den 28. januar til den 4. februar 2002. I besøget indgik bl.a. indretningen og anvendelsen af venterum. I komitéens rapport er under pkt. 10 anført følgende:

”10. Although the cells at Horsens Police Headquarters offered satisfactory conditions of detention, the same cannot be said about the holding rooms of the Criminal Investigation Police, which were already criticised by the CPT following its 1996 visit (cf. CPT/Inf (97) 4, paragraph 22). Two of the rooms were small (2.8 m²), had no access to natural light or ventilation and were wired to equipment that played loud music when the lights were switched on (i.e. whenever detained persons were being held in them). Those rooms were claustrophobic and generated an unacceptably intimidating atmosphere. The two other holding rooms at Horsens were of an adequate size (6 m²) and had some access to natural light and ventilation; however they were dirty and the walls were in need of painting.

The CPT recommends that the 2.8 m² holding rooms of the Horsens Criminal Investigation Police – and any other similar holding facilities in Denmark – be withdrawn from service. Steps

should also be taken to ensure that all detention facilities, including the two larger holding rooms at Horsens, are kept in a satisfactory state of cleanliness and repair.”

Rapporten er fremsendt til de danske myndigheder den 14. august 2002 til bemærkninger. Jeg har i den ovenfor nævnte generelle sag om indretning af venterum anmodet Justitsministeriet om at fremsende en kopi af ministeriets svar til komitéen. Jeg har ikke modtaget underretning fra Justitsministeriet om dette svar, men jeg er bekendt med at Justitsministeriet den 27. maj 2003 har sendt regeringens foreløbige redegørelse til retsudvalget til orientering. Til det i citat anførte har Justitsministeriet heri anført følgende:

“The Ministry of Justice has noted that the police detention rooms and holding rooms visited by the CPT in 2002 were generally found in acceptable condition, including in relation to size, lights, ventilation, cleanliness, etc.

Regarding the 2.8 m² holding rooms of the Horsens Criminal Investigation Police, the Chief of Police of Horsens has reported that the conditions have been improved already, as the two small holding rooms have been joined to one holding room.

Furthermore, the holding rooms were repaired and painted in the autumn of 2002.

The National Commissioner of Police has explained in more general terms that the holding rooms in the police stations of the country are used for detainees' short-term detention while they wait to be questioned in more detail. Furthermore, the holding rooms are used for short-term detention in connection with police bringing persons before the Enforcement Court, just as witnesses, who according to a court order, have to be fetched by the police, are placed in holding rooms for a short while if they cannot be brought before the court forthwith for the purpose of questioning in court. The holding rooms in the police stations of the country are thus used for short stays only of detained persons.

In addition, it is possible for the police - based on a concrete judgment in each individual case - to use the detention facility as holding rooms, if the detainee makes a request to this effect.

In guidance notes of 1992, the Ministry of Justice has laid down guidelines for i.a. the fitting-up of holding rooms for detainees. The guidelines contain i.a. minimum requirements with regard to the size of holding rooms for detainees and specific requirements of ventilation, intercom and monitoring and smoke detector systems. These guidelines apply to new buildings and to larger reconstruction works on the buildings of the police.

In this connection the National Commissioner of Police has reported that in a smaller part of the police's buildings are holding rooms that do not comply with the minimum requirements of the guidelines with respect to size. In connection with major reconstruction works these holding rooms will be closed down and replaced by new ones that comply with the requirements of the guidelines”.

2. Venterummene på politistationen i Holbæk

Ordenspolitiet og kriminalpolitiet i Holbæk råder over henholdsvis to og et venterum. Ordenspolitiets venterum er placeret i kælderetagen i politistationen. Kriminalpolitiet råder over en særskilt bygning, og kriminalpolitiets venterum er placeret på 2. sal i denne bygning.

Det blev under inspektionen af venterummene hos ordenspolitiet oplyst at venterummene er indrettet omkring 1996, mens det under inspektionen af venterummet hos kriminalpolitiet blev oplyst at dette venterum blev indrettet omkring 1991. Der var dog en vis usikkerhed om de nøjagtige tidspunkter.

Jeg beder politimesteren om at oplyse hvornår venterummene er (påbegyndt) indrettet.

2.1. Ordenspolitiets venterum

Ordenspolitiets venterum måler ca. 200 x 250 cm. Lokalerne er placeret ved siden af hinanden, direkte ud til en fordelingsgang. Lokalerne er således ikke grupperet om et fælles forrum med adgang til toilet som nye venterum ifølge vejledningen skal være.

Venterummene opfylder således tilsyneladende ikke vejledningens retningslinjer om en minimumsstørrelse på 6 m². Da jeg imidlertid ikke ved inspektionen foretog en præcis opmåling beder jeg i første omgang politimesteren foranledige at der bliver foretaget en sådan opmåling.

Jeg beder samtidig politimesteren om at oplyse om toiletforhold til brug for de venterumsanbragte.

Der er et blændet vindue i det ene rum, men ikke noget vindue i det andet.

Dørene til begge venterum åbner udad. På dørens udvendige side er der to skudrigler.

I begge døre er der en dørspion.

I begge venterum er der en brun bæk i rummenes bredde. Bænkene er placeret op mod lokalernes bagvægge. Bænkene er fastmonterede på lokalernes vægge og har fast forstykke.

Venterummene har hvide vægge og grå linoleumsgulve. Der er ikke samlinger i gulvene. Op ad væggene er der en sokkelkant. Der er hvide lofter. Væggene er uden fremspring eller fuger.

I begge venterum er der en kaldeknop. Kaldeanlægget blev afprøvet under inspektionen og fungerede uden problemer.

Bag en skrå metalplade i det ene hjørne mellem loft og vægge er der indbygget højttaler til kaldeanlægget.

Rummene oplyses af en skotlampe i loftet. Afbryderne til lamperne er placeret udenfor lokalerne og er to-polede således at en rød lampe tænder når lyset i rummet tændes. På forespørgsel blev det oplyst at skærmene på de ikke-indbyggede loftslamper så vidt vides er brudsikre.

For en ordens skyld beder jeg dog politimesteren om at undersøge om skærmene er brudsikre således at de ikke udgør nogen risiko for at blive brugt i forbindelse med selvmordsforsøg.

Der er ingen radiatorer eller andre synlige installationer til opvarmning af rummene.

Jeg beder politimesteren om at oplyse hvordan venterummene opvarmes.

Der er ingen (elektriske) ventilationsanlæg. I begge rum er der små huller i døren, og i det rum der har vindue, er der tillige små huller i vinduet til ventilation.

Jeg beder politimesteren om at overveje at etablere elektrisk ventilation eller anden form for udluftning i venterummene og underrette mig om resultatet heraf. Jeg henviser til ovennævnte (nye) retningslinjer for indretning af venterum.

Der findes ikke brandmeldere i venterummene.

Jeg henstiller at politimesteren foranlediger at venterummene bliver forsynet med brandmeldere, og jeg beder om underretning når det er sket.

Ordenspolitiets venterum var i en god vedligeholdelsesmæssig stand, og de var rene.

2.2. Kriminalpolitiets venterum

Kriminalpolitiets venterum ligger ud til en mellemgang, og der er toilet lige uden for. Dette venterum er mindre end ordenspolitiets, men har en minimumslængde på to meter. Det er meget smalt og har skrå vægge. Der er ikke noget vindue i rummet.

Jeg beder politimesteren om at oplyse de præcise mål på rummet og henviser i øvrigt til det jeg har anført oven for om størrelsen af venterummene.

Døren til rummet åbner indad. Døren er forsynet med en dørspion og udvendige skudrigler. Jeg noterede mig ikke den nærmere udformning af de indvendige hængsler.

Jeg beder politimesteren om at oplyse herom. Da indvendigt placerede hængsler kan udgøre en vis risiko idet der på dem kan fastgøres genstande som er egnede til selvmordsforsøg, henstiller jeg at politimesteren hvis der er sådanne hængsler, foranlediger at døren bliver vendt, eller at problemet bliver løst på anden vis.

Jeg henleder politimesterens opmærksomhed på at det forhold at dørene åbner indad også kan udgøre et sikkerhedsmæssigt problem for personalet på politistationen.

Også i dette venterum er der en bänk som er placeret op mod lokalets lange væg og fastmonteret på væggen. Også denne bänk har fast forstykke. På grund af skråvæggen er det ikke muligt for en person af gennemsnitshøjde at sidde oprejst på denne bänk.

Dette er efter min opfattelse uheldigt. Jeg beder om politimesteren og Justitsministeriets bemærkninger hertil.

Vægge, gulv og loft i rummet har samme farve som i ordenspolitiets venterum. Væggene er glatte og uden fremspring eller fuger.

I venterummet er der en kaldeknop. Kaldeanlægget blev afprøvet under inspektionen og fungerede uden problemer.

Rummet oplyses af smalle lamper der er indbygget i væggen over døren. Der er ikke erindringslampe uden for venterummet, men der er en sådan lampe på gangen mellem stueetagen og 1. sal.

Venterummet bliver opvarmet af en radiator som hænger på væggen overfor bænken. Rundt om denne radiator er der monteret et bredmasket gitter der er fastgjort til væggen.

Radiatoren fremstod forsvarligt fastgjort og giver mig derfor ikke anledning til bemærkninger.

I loftet er der monteret en brandmelder.

I venterummets loft er der tillige monteret en grovmasket ventilationsrist der er fastgjort til loftet med otte kraftige skruer. Der er tillige huller i døren til ventilation. Hullerne i ventilationsristen er store og gør det muligt for en venterumsanbragt at anbringe genstande på tværs bagved ribberne.

Ventilationsristen kan efter min opfattelse udgøre en (vis) fare ved at den gør det muligt at fastgøre genstande som kan anvendes ved selvmordsforsøg. Jeg henstiller til politimesteren at foranstalte at ventilationsristene bliver udskiftet med en mere finmasket type. Jeg beder om underretning om resultatet af min henstilling.

Jeg beder endvidere politimesteren oplyse om der er tale om elektrisk ventilation.

Kriminalpolitiets venterum var i en god vedligeholdelsesmæssig stand, og det var rent.

2.3. Venterummenes anvendelse

I sit svar af 6. november 2002 i ovennævnte generelle sag om indretning af venterum har Rigspolitichefen oplyst følgende om politiets anvendelse af venterum:

”Venterummene på landets politistationer anvendes til anholdte personers kortvarige ophold i forbindelse med, at de pågældende afventer en nærmere afhøring.

Endvidere anvendes venterummene til kortvarige ophold i forbindelse med politiets fremstilling af personer for fogedretten, ligesom vidner, der efter rettens bestemmelse skal afhentes af politiet, i nogle tilfælde kortvarigt anbringes i venterum, såfremt de ikke kan fremstilles i retten øjeblikkeligt med henblik på indenretlig afhøring.

Rigspolitiet kan endvidere oplyse, at detentioner i nogle tilfælde anvendes som venterum, efter at der i hvert enkelt tilfælde er foretaget en konkret vurdering af, om venterumsanbringelsen undtagelsesvist kan ske ved anbringelse i detentionen og dette i øvrigt er i overensstemmelse med den anholdtes ønske. Der henvises i den forbindelse til ombudsmandens j.nr. 2000-3783-618 og 2000-3011-618 vedrørende inspektionen af detentionerne på Københavns Politis Station 2 og Kalundborg Politigård.”

Det blev under inspektionen oplyst at ordenspolitiet i Holbæk ikke bruger venterummene dagligt, men dog flere gange om ugen. Ophold i venterummene er stort set altid ganske kortvarigt og strækker sig normalt ikke over 1-2 timer.

Kriminalpolitiets venterum bliver brugt 2-3 gange om ugen, og når det anvendes, er der altid tale om ophold af kort varighed (maksimalt ca. 1 time), blev det oplyst under inspektionen.

På baggrund af det oplyste finder jeg det ikke nødvendigt at anmode om mere specificerede oplysninger om varigheden af de enkelte anbringelser.

Der sker altid visitation ved indsættelse i rummene. (På alle dørene var der på ydersiden ophængt vejledning til personalet i forbindelse med foretagelse af visitation).

Hvis der er brug for forplejning, kan politiet få mad og drikke fra arresthuset.

3. Opfølgning

Jeg beder om at de oplysninger mv. som jeg har bedt politimesteren om, tilbagesendes gennem Justitsministeriet således at ministeriet kan komme med bemærkninger hertil.

4. Underretning

Denne rapport sendes til Politimesteren i Holbæk, Justitsministeriet, Rigspolicefene og Folketingets Retsudvalg.

Lenart Frandsen
Inspektionschef